

Høyring om Nytt inntektssystem

Trygg framtid for folk og natur.

**Kommunereforma
Kontaktpersonsamling**

**29. januar 2016
Molde**

Høring om nytt inntektssystem

Høringa er på www.kmd.dep.no

Høringsfrist er 1. mars i år

Endringar i tråd med signala i Kommuneproposisjonen 2015:

1. Oppdatering av kostnadsnøklane
2. Endra basistilskott
3. Endringar i distriktpolitiske tilskott (småkommune- og distriktstilskott)

Endeleg inntektssystem kjem i Kommuneproposisjonen 2017 (medio mai), saman med:

4. Selskapsskatt
  - Endringar i skatteutjamninga?

→ Retningsnotat: ikkje konkrete verknadar, men diskusjon om prinsipp. Likevel...

Inntektssystemet

Sande kommune

- Aukra
- Avenøy
- Fræna
- Gjemnes
- Haram
- Herøy
- Midsund
- Neset
- Rauma
- Sande**
- Skodje
- Stordal
- Sula
- Surnadal
- Tingvoll
- Vanylven
- Volda
- Ørsta
- Aure
- Eide
- Giske
- Halsa
- Hareid
- Kristiansund
- Molde
- Norddal
- Rindal
- Sandøy
- Smøla
- Stranda
- Sunnal
- Sykkylven
- Ulstein
- Vestnes
- Ørskog
- Ålesund

→ Anslag skatteinntekter	69 706 000 kr	▼
+		
Totalt rammetilskudd	87 327 000 kr	
Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:		
Innbyggertilskudd før omfordeling	59 142 000 kr	▼
Omfordeling:		
→ Utgiftsutjevning *	21 651 000 kr	▼
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	848 000 kr	▼
Tilskudd med særskilt fordeling	-3 074 000 kr	▼
Inntektsgarantiordningen	-149 000 kr	▼
Regionalpolitiske tilskudd:		
→ Småkommunetilskudd	5 475 000 kr	▼
Skjønnstilskudd	3 435 000 kr	▼
=		
Anslag frie inntekter	157 033 000 kr	▼

Kriterium	Vekt	
Innbyggere 0-1 år	0,0055	0,6662 ♀
Innbyggere 2-5 år	0,1268	0,7080 ♀
Innbyggere 6-15 år	0,288	0,9269 ♀
Innbyggere 16-22 år	0,021	0,9612 ♀
Innbyggere 23-66 år	0,0938	0,9705 ♀
Innbyggere 67-79 år	0,0453	♀ 1,1977
Innbyggere 80-89 år	0,0693	♀♀ 1,7356
Innbyggere 90 år og over	0,0464	♀♀♀ 1,7799
Landbrukskriterium	0,0029	♀♀♀ 2,1015
Reiseavstand til nærmeste sonesenter	0,0132	♀♀♀ 2,9597
Reiseavstand til nærmeste nabokrets	0,0132	♀♀♀ 3,2065
Basiskriterium	0,0226	♀♀♀ 4,6474
Innvandrere 6-15 år	0,0083	♀♀ 1,6004
Norskfødte med innvandrerforeldre 6-15 år	0,0009	0,0461 ♀♀♀
Dødelighet	0,046	0,9524 ♀
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,0115	0,7478 ♀
Fattige	0,0062	0,7432 ♀
Uføre 18-49 år	0,0046	0,7489 ♀
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0047	0,0434 ♀♀♀
Opphopningsindeks	0,0139	0,3681 ♀♀
Urbanitetskriterium	0,0177	0,5675 ♀♀
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0461	♀♀♀ 1,8215
Ikke-gifte 67 år og over	0,0437	♀♀ 1,3506
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296	0,2578 ♀♀♀
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	0,6122 ♀♀

Delkostnadsnøkler

Grunnskule	25,9 %
Sosialhjelp	5,2 %
Kommunehelseteneste	4,9 %
Pleie og omsorg	34,8 %

Barnevern	3,9 %
Barnehage	17,0 %
Landbruk	0,2 %
Adm og miljø	8,1 %

Grunnskule	Kriterievekt	
	I dag	Forslag
Kriterium		
Innbyggere 6-15 år	0,8988	0,9154
Sonekriteriet	0,0254	0,0187
Nabokriteriet	0,0254	0,0187
Basiskriteriet	0,0184	0,0197
Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandinavia	0,0288	0,0275
Norskfødte 6-15 år med innvandrerforeldre, ekskl. Skandinavia	0,0032	0
Sum	1	1

Oppdatering av kostnadsnøklane

► Ikkje mindre viktig enn andre endringar

► Mindre politikk

► Kanskje ikkje det her som lagar overskriftar?

► Innbyggartal oppvekta

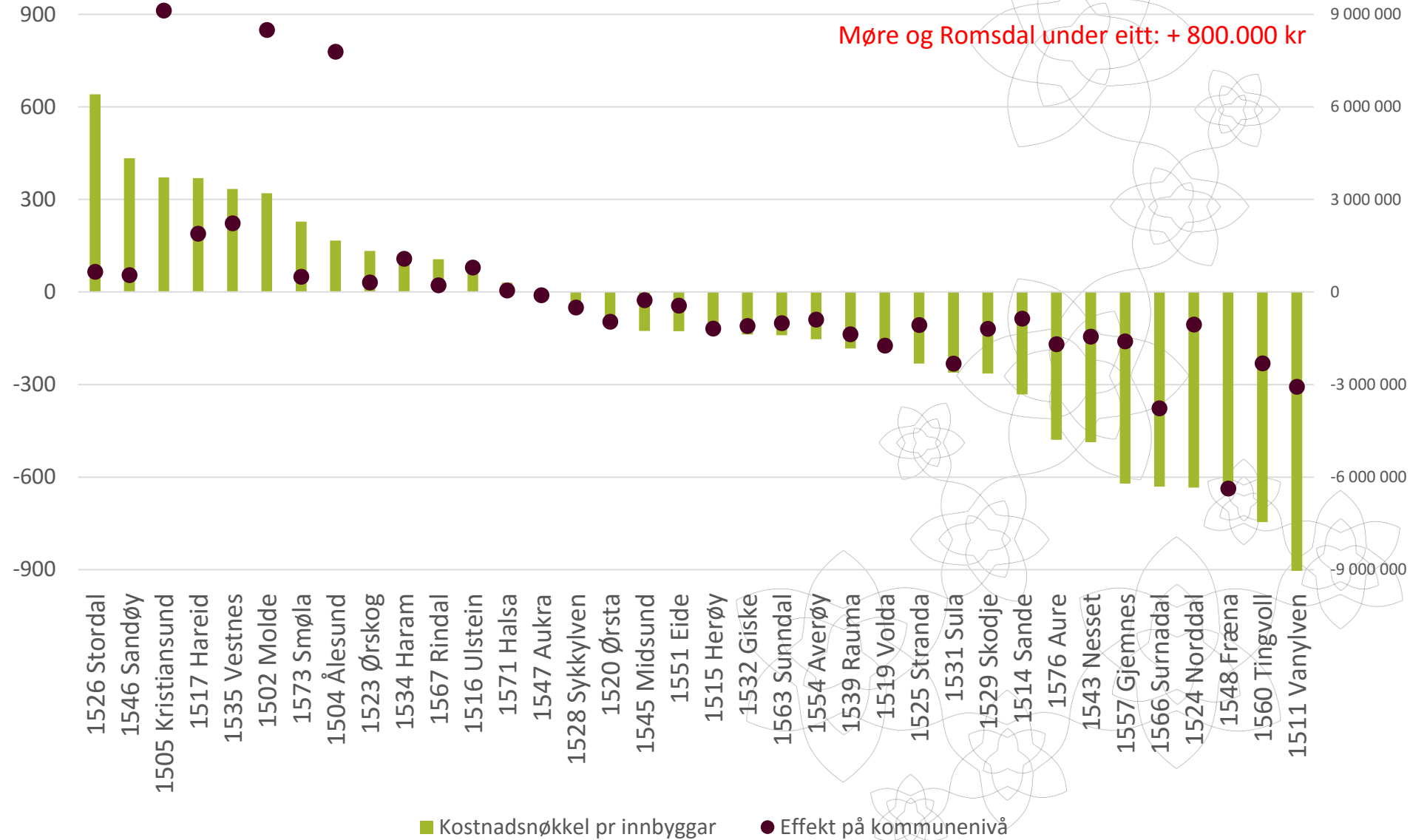
► Basistilskott unntak frå det

Kriterium	Vekt i dagens kostnads- nøkkel	Vekt i forslag til ny kostnads- nøkkel
Andel innbyggere 0-1 år	0,0055	0,0056
Andel innbyggere 2-5 år	0,1268	0,1445
Andel innbyggere 6-15 år	0,2880	0,2659
Andel innbyggere 16-22 år	0,0210	0,0233
Andel innbyggere 23-66 år	0,0938	0,1101
Andel innbyggere 67-79 år	0,0453	0,0549
Andel innbyggere 80-89 år	0,0693	0,0762
Andel innbyggere 90 år og over	0,0464	0,0384
Basiskriteriet	0,0226	0,0244
Sonekriteriet	0,0132	0,0101
Nabokriteriet	0,0132	0,0101
Landbrukskriteriet	0,0029	0,0022
Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandinavia	0,0083	0,0071
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0461	0,0339
Ikke-gifte 67 år og over	0,0437	0,0455
Dødelighet	0,0460	0,0455
Uføre 18-49 år	0,0046	0,0058
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0047	0,0076
Opphopningsindeks	0,0139	0,0086
Aleneboende 30-66 år		0,0174
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,0115	0,0159
Lavinntektskriteriet	0,0062	0,0099
Andel barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296	0,0177
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	0,0194
Urbanitetskriteriet	0,0177	
Norskfødte 6-15 år med innvandrerforeldre, ekskl. Skandinavia	0,0009	
Sum	1,0000	1,0000

+ 2,3 %

Isolert effekt av endra kostnadsnøklar

Møre og Romsdal under eitt: + 800.000 kr

Endra basistilskott

I dagens inntektssystem får alle kommunar eit likt beløp til å dekke utgifter knytt til å vere ein kommune, uavhengig av innbyggartal. Dette beløpet er for 2016 om lag 13,2 millionar kroner.

Etter kommunereforma er det ikkje lenger sett på som ein ufrivilleg kostnad å vere ein kommune. Basistilskott vil bli nærare knytt opp mot reiseavstandar, berekna ut frå gjennomsnittleg reisetid for å nå 5.000 innbyggjarar.

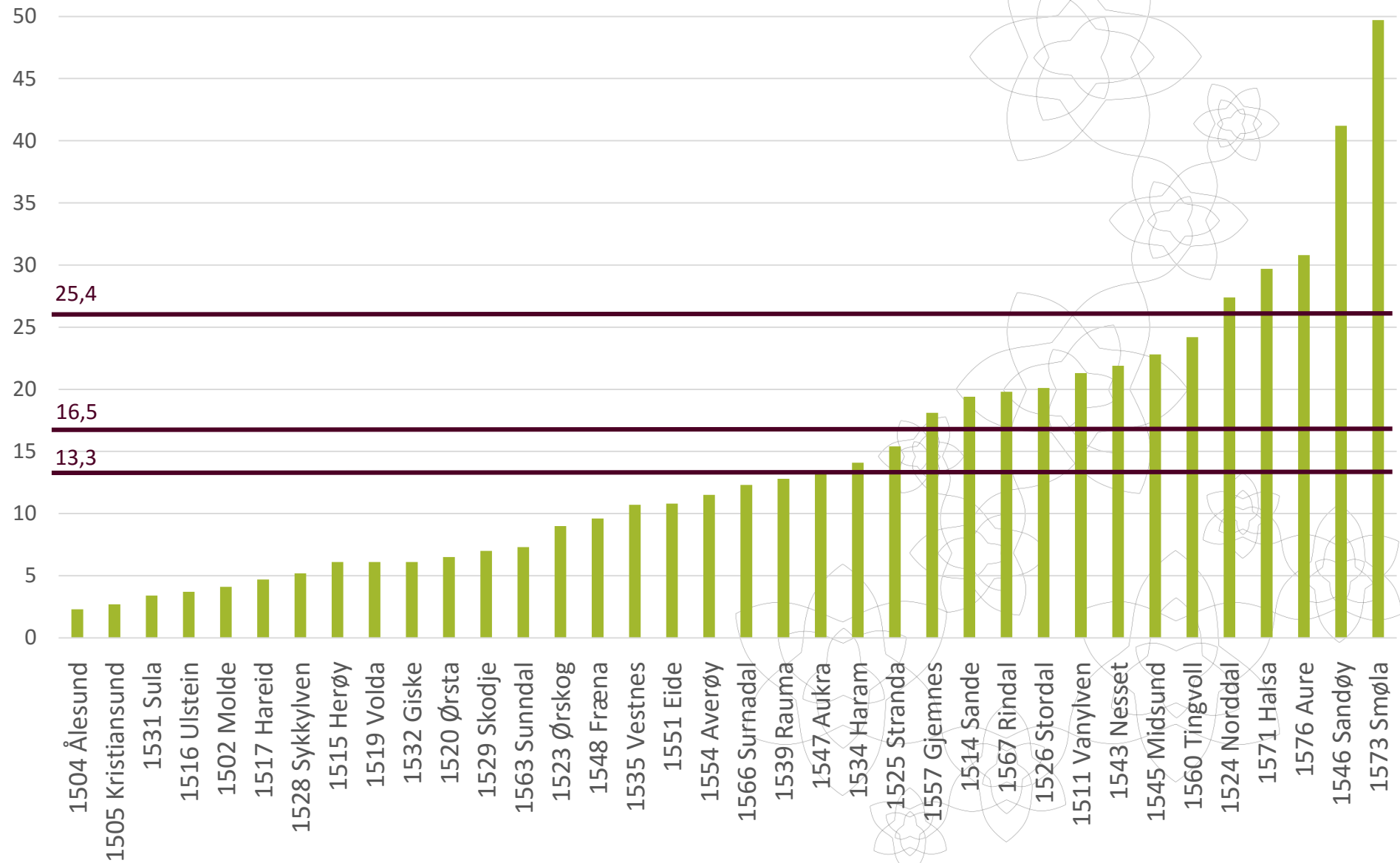
I praksis får det ulike verknadar:

- ▶ Ein kommune som har lang reiseavstand for å nå 5.000 innbyggjarar vil oppretthalde tilskottet på om lag 13,2 millionar 2016-kroner
- ▶ Ein kommune som ligg tett opp til 5.000 innbyggjarar vil få dette beløp redusert i takt med kortare reiseavstand

Grenseverdien for reiseavstand er føreslått til 13,3 km, 16,5 km og 25,4 km i høyringsnotatet.

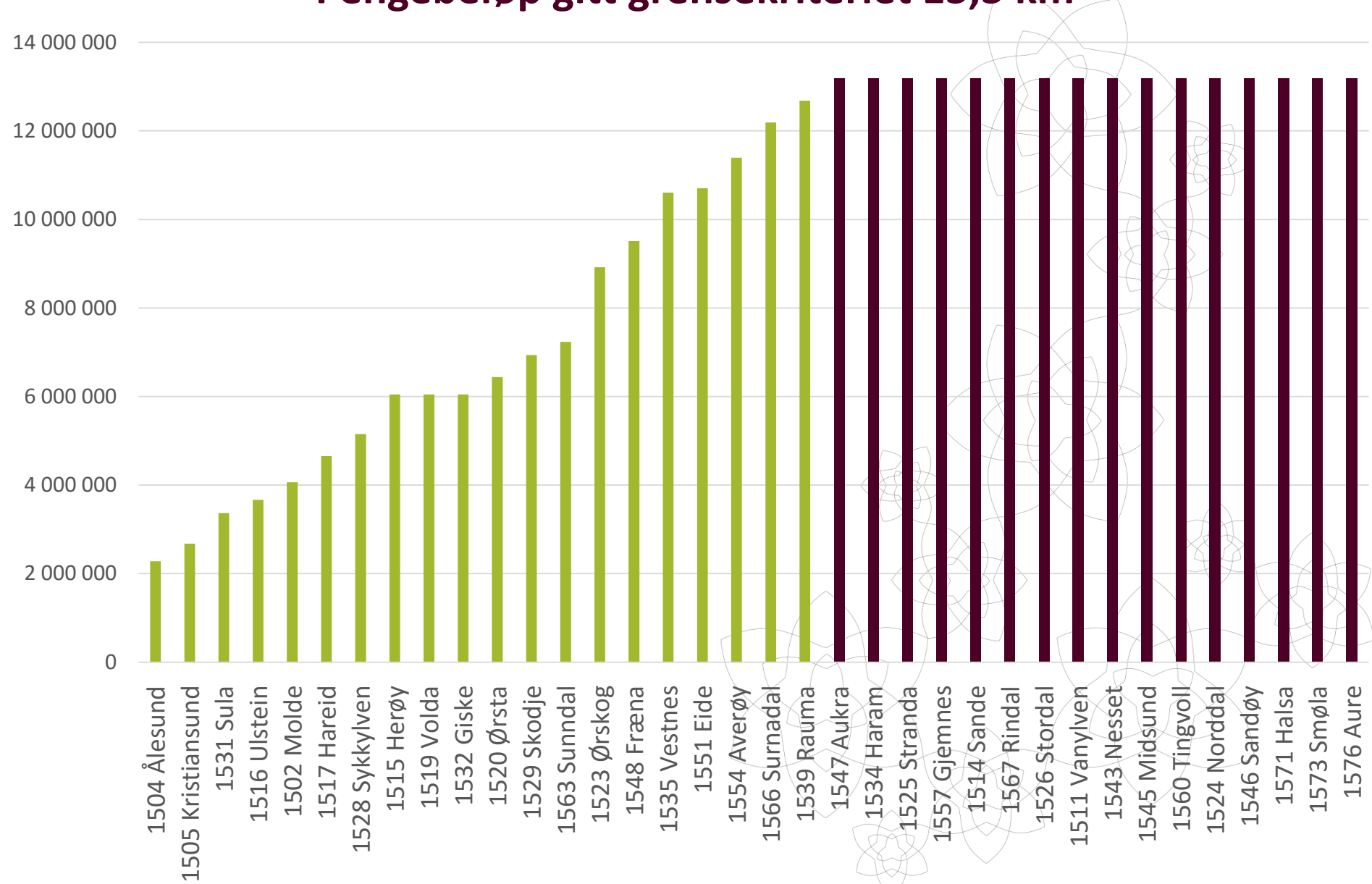

Gjennomsnittlig reiseavstand i km for å nå 5000 innbyggere

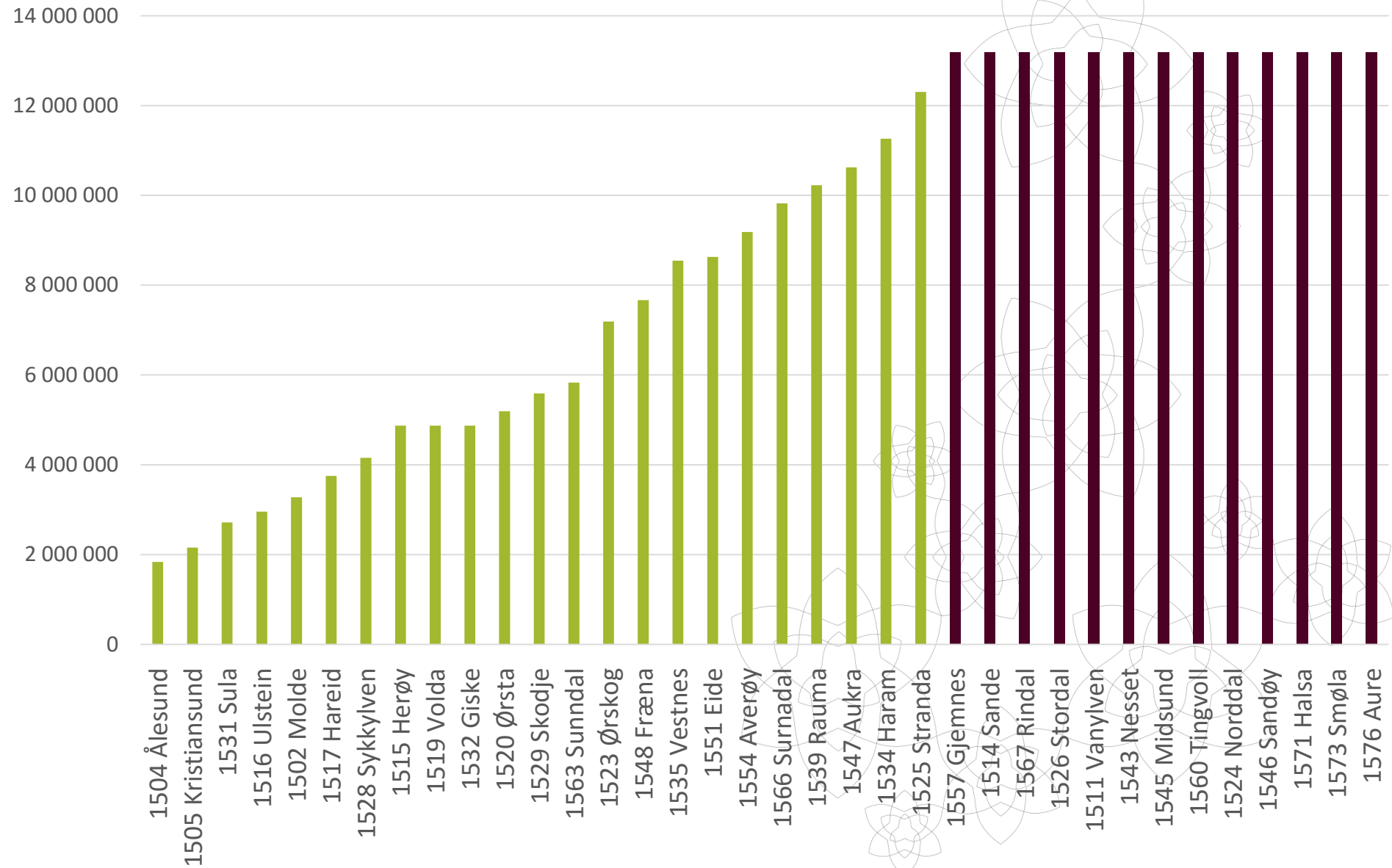

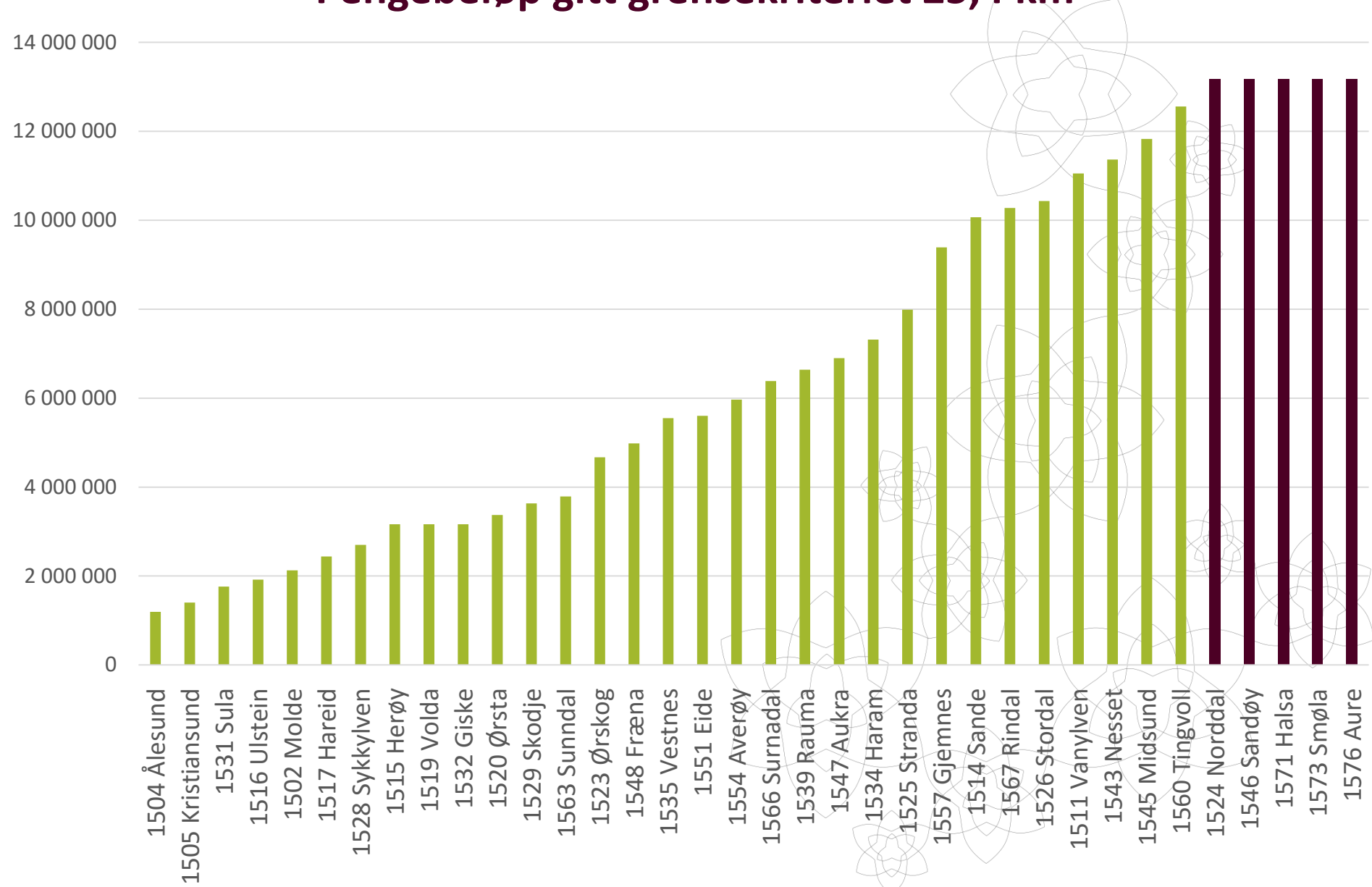
Pengebeløp gitt grensekriteriet 13,3 km

Pengebeløp gitt grensekriteriet 16,5 km

Pengebeløp gitt grensekriteriet 25,4 km

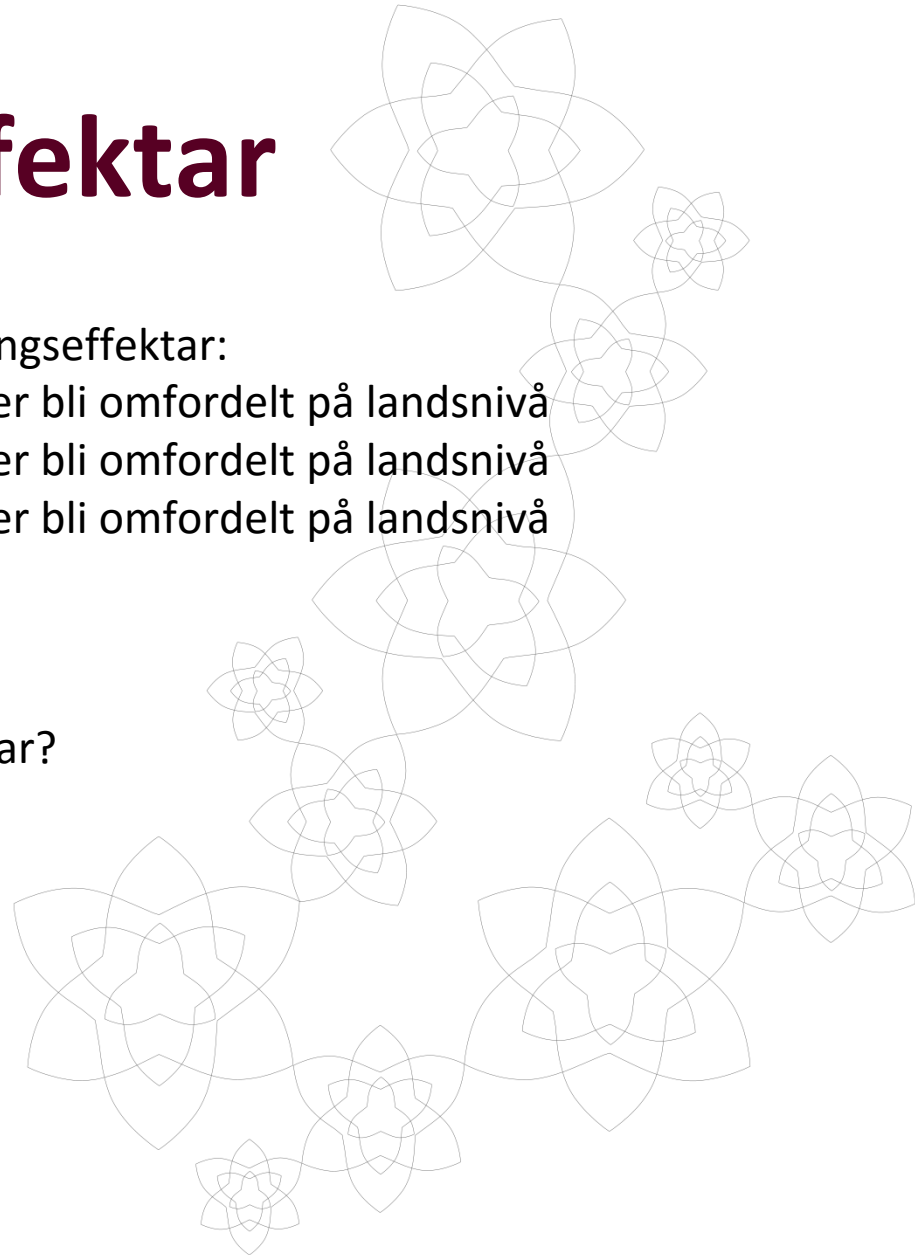
Omfordelingseffektar

Endringar i basistilskottet vil få omfordelingseffektar:

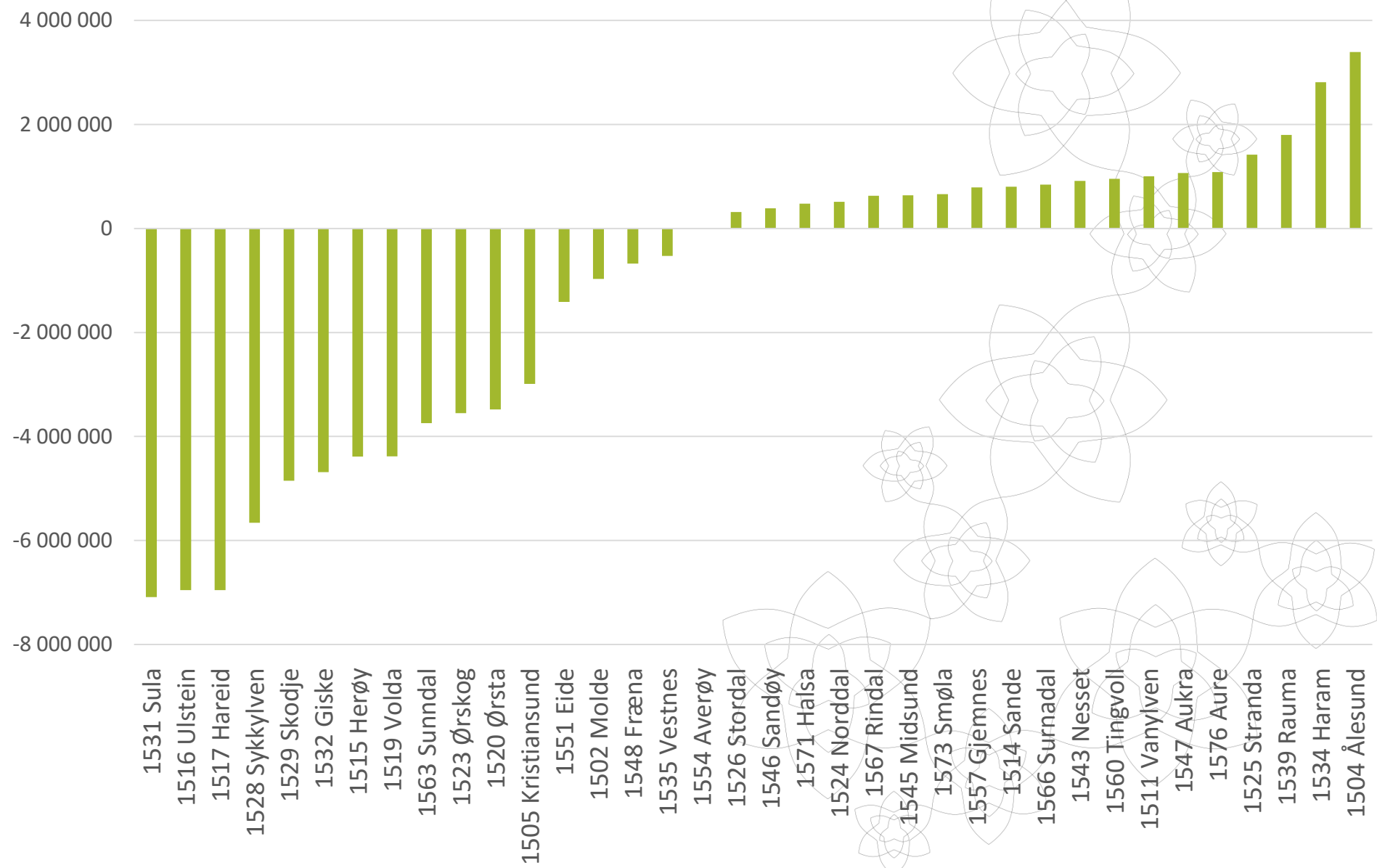
- ▶ Ved 13,3 km vil 1,6 milliardar kroner bli omfordelt på landsnivå
- ▶ Ved 16,5 km vil 1,9 milliardar kroner bli omfordelt på landsnivå
- ▶ Ved 25,4 km vil 2,6 milliardar kroner bli omfordelt på landsnivå

Korleis omfordele?

- ▶ Likt beløp pr innbyggjar?
- ▶ Oppvekting av andre kostnadsnøklar?

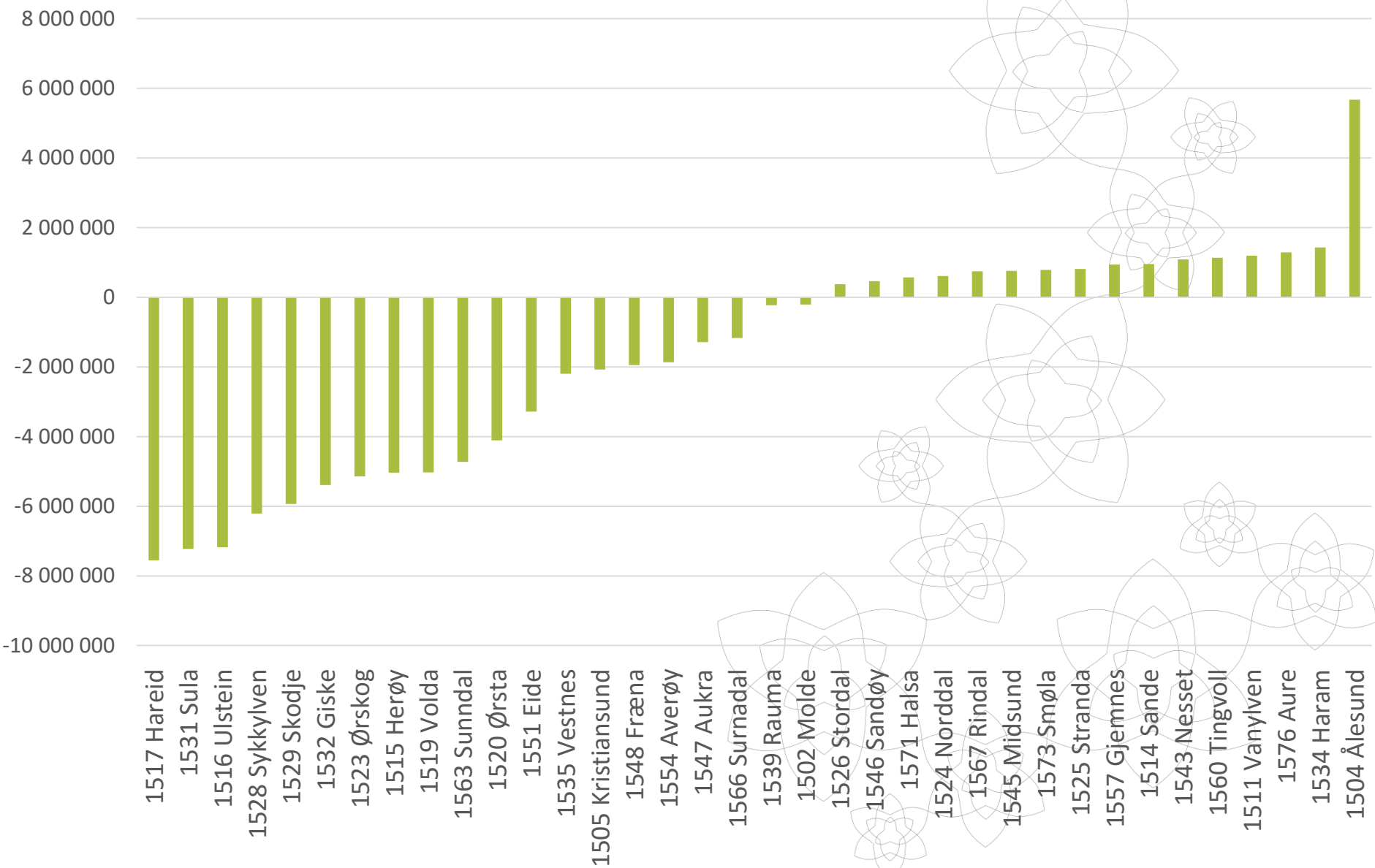

Netto effekt for omfordeling pr innbygger ved 13,3 km

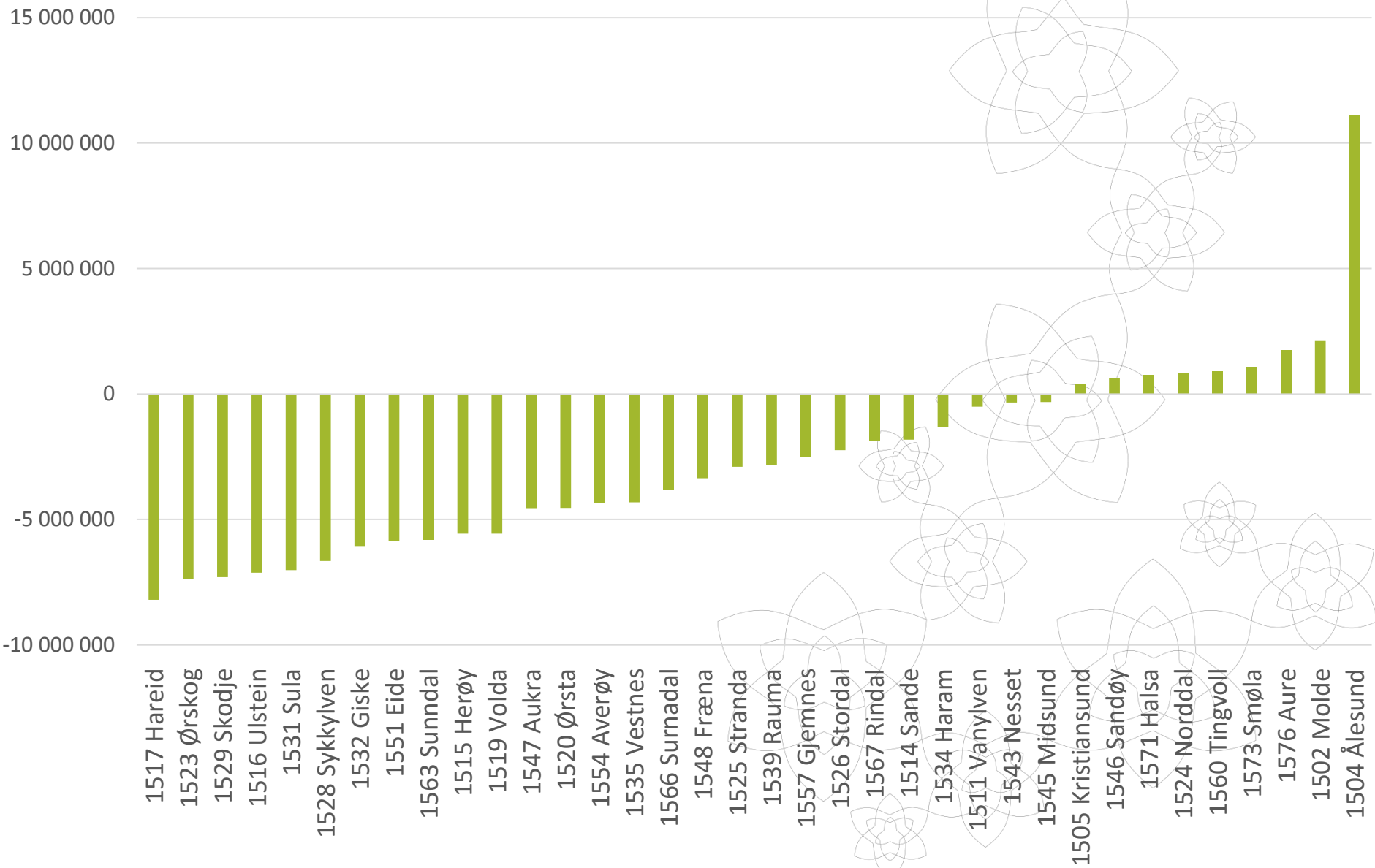

Netto effekt for omfordeling pr innbygger 16,5 km

Netto effekt for omfordeling pr innbygger 25,4 km

Distriktspolitiske tilskott

Dagens inntektssystem inneheld følgande distriktspolitiske tilskott:	Storleik på tilskottet totalt	Tal på kommunar som får tilskott
➔ Distriktstilskott Sør-Noreg	408 811 000	77
Nord-Noreg- og Namdalstilskott	1 611 747 000	101
➔ Småkommunetilskott	963 501 000	155

Småkommunetilskott

- Færre enn 3.200 innbyggjarar
- Skatteinntekt dei siste tre åra lågare enn 120 pst av landsgjennomsnitt
- Flatt tilskott på 5,475 millionar kroner

Distriktstilskott Sør-Noreg

- Distriktsindeks mellom 0 og 46
- Skatteinntekt dei siste tre åra lågare enn 120 pst av landsgjennomsnitt
- Ikkje mottek småkommunetilskott

Fordeling av Distriktstilskott Sør-Noreg

Indeks	Sats pr kommune, 1.000 kr	Sats pr innbyggjar
0-35	3 487	693
36-38	2 366	556
39-41	1 777	416
42-44	1 185	279
45-46	593	140

Endringar i distriktspolitiske tilskott

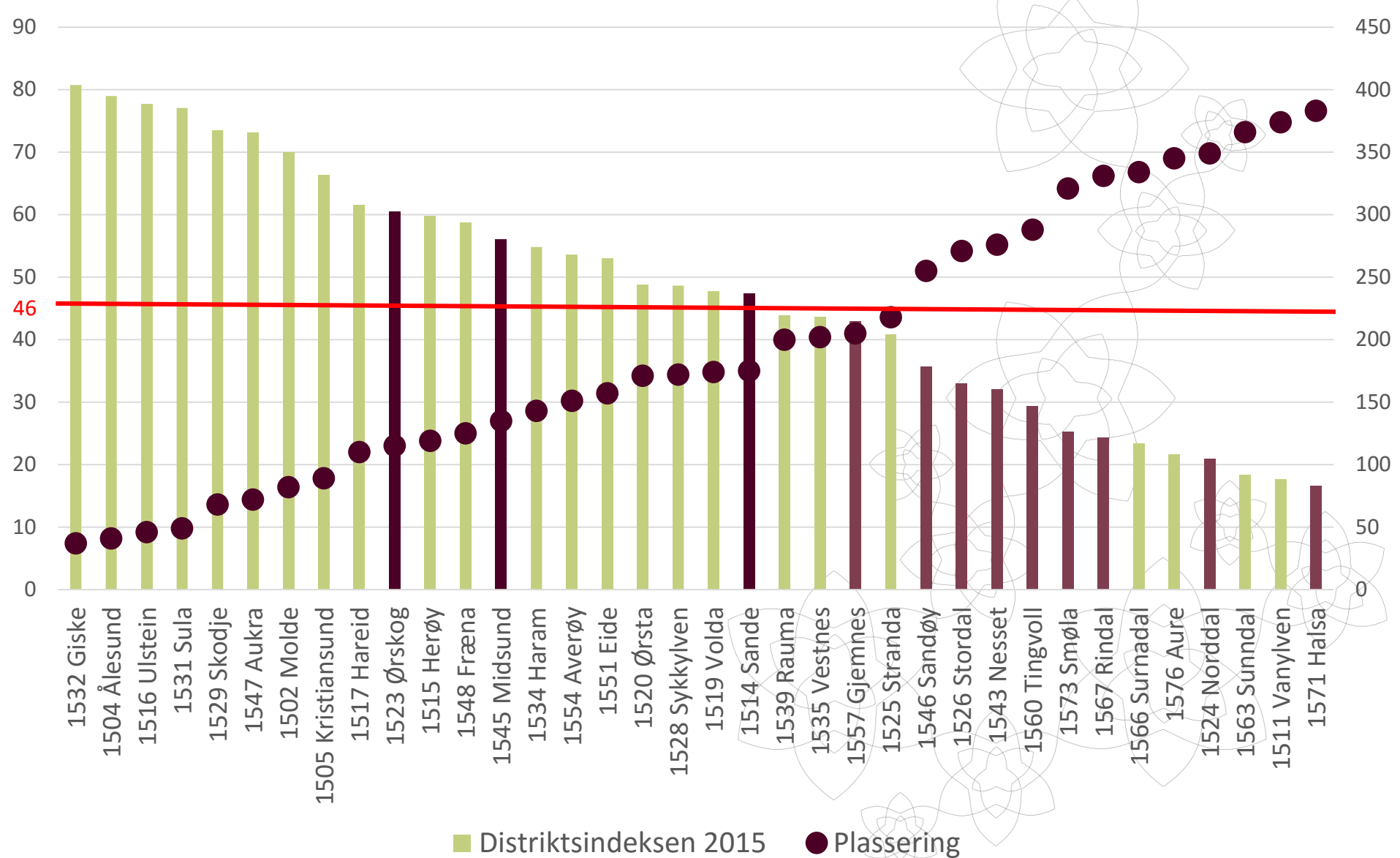
I høyringsnotatet er det føreslått følgande:

- ▶ Nord-Norge- og Namdalstilskottet blir vidareført, og blir slått saman med småkommunetilskottet for desse kommunane til eit nytt Nord-Noregtilskott. **Distriktstilskott Sør-Noreg og småkommunetilskottet for kommunane i Sør-Noreg blir slått saman til eit nytt Sør-Noregtilskott.**
- ▶ Småkommunetilskottet blir vidareført som eit eget småkommunetillegg innanfor dei to tilskotta; Nord-Noregtilskott og Sør-Noregtilskott.
- ▶ Satsane på småkommunetillegget blir **differensiert i høve til kommunane sin verdi på distriktsindeksen**, slik at tilskottet blir gradert etter denne på same måte som satsane innanfor dagens Distriktstilskudd Sør-Norge.
- ▶ Det vil bli gjort justeringar i tilskotta slik at **meir enn i dag blir fordelt per innbyggjar.**

Distriktsindeksen meir viktig, men kva er distriktsindeksen?

Gruppe	Indikator	Vekting	
		Indikator	Gruppe
Geografi	Sentralitet (NIBR11)	20	40
	Befolkningstetthet	10	
	Reisetid	10	
Demografi	Befolkningsvekst siste ti år (%)	20	30
	Andel av befolkningen, 67 år og over	5	
	Andel kvinner i aldersgruppen 20–39 år	5	
Arbeidsmarked	Andel yrkesaktive (bosted) i aldersgruppen 20–64 år	10	20
	Vekst i sysselsettingen siste ti år	10	
Levekår	Inntekt per skatteyter, 17 år og over	10	10
Sum vekter		100	100

Distriktsindeks og plassering i høve til landet

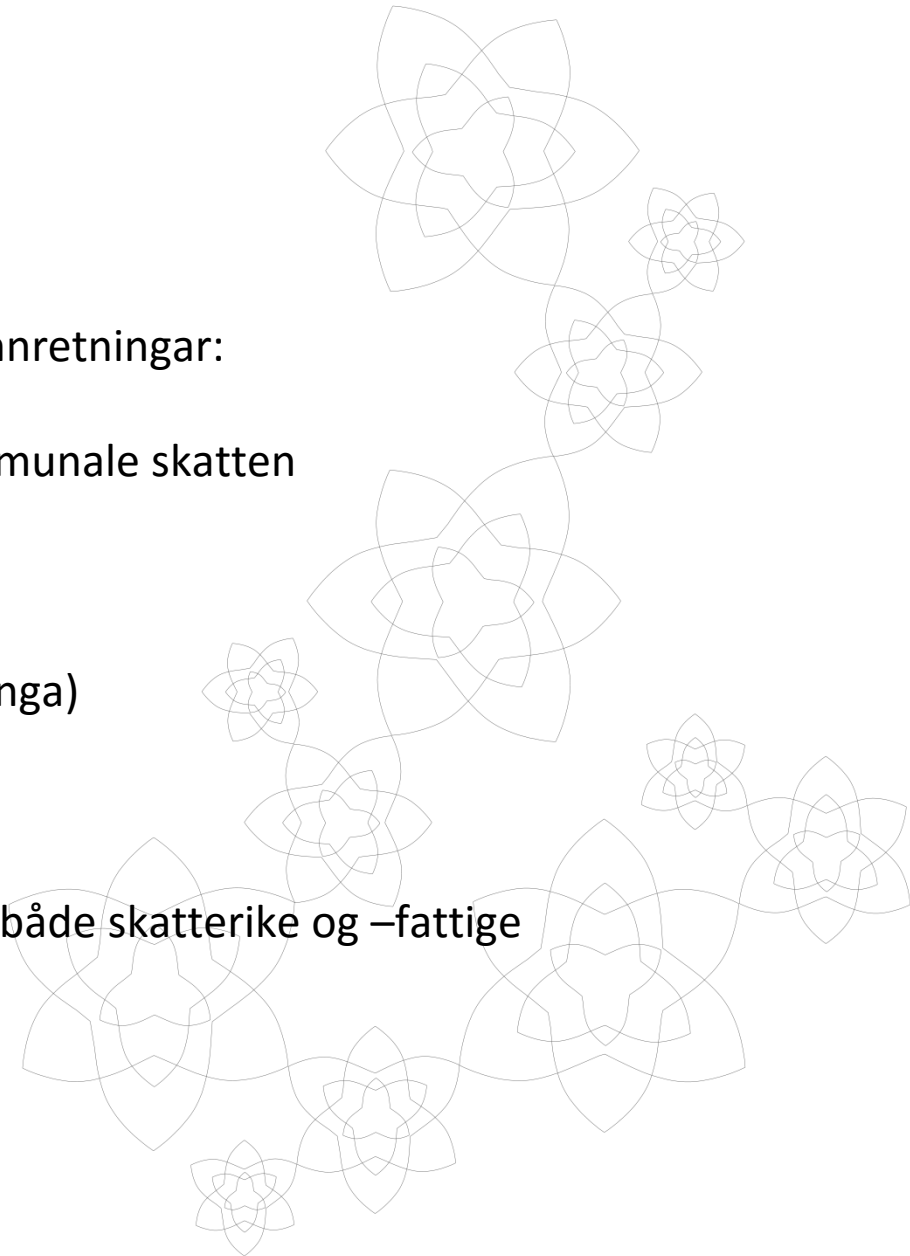
Skatt

Skatteinntektene er eit resultat av ulike innretningar:

- ▶ Skatteandelen av inntektene
- ▶ Kva element som inngår i den kommunale skatten
  - ▶ Inntekt og formue
  - ▶ Selskapsskatt
  - ▶ Naturressursskatt
- ▶ Skatteutjamninga (inntektsutjamninga)
  - ▶ Innretning
  - ▶ Grad av utjamning

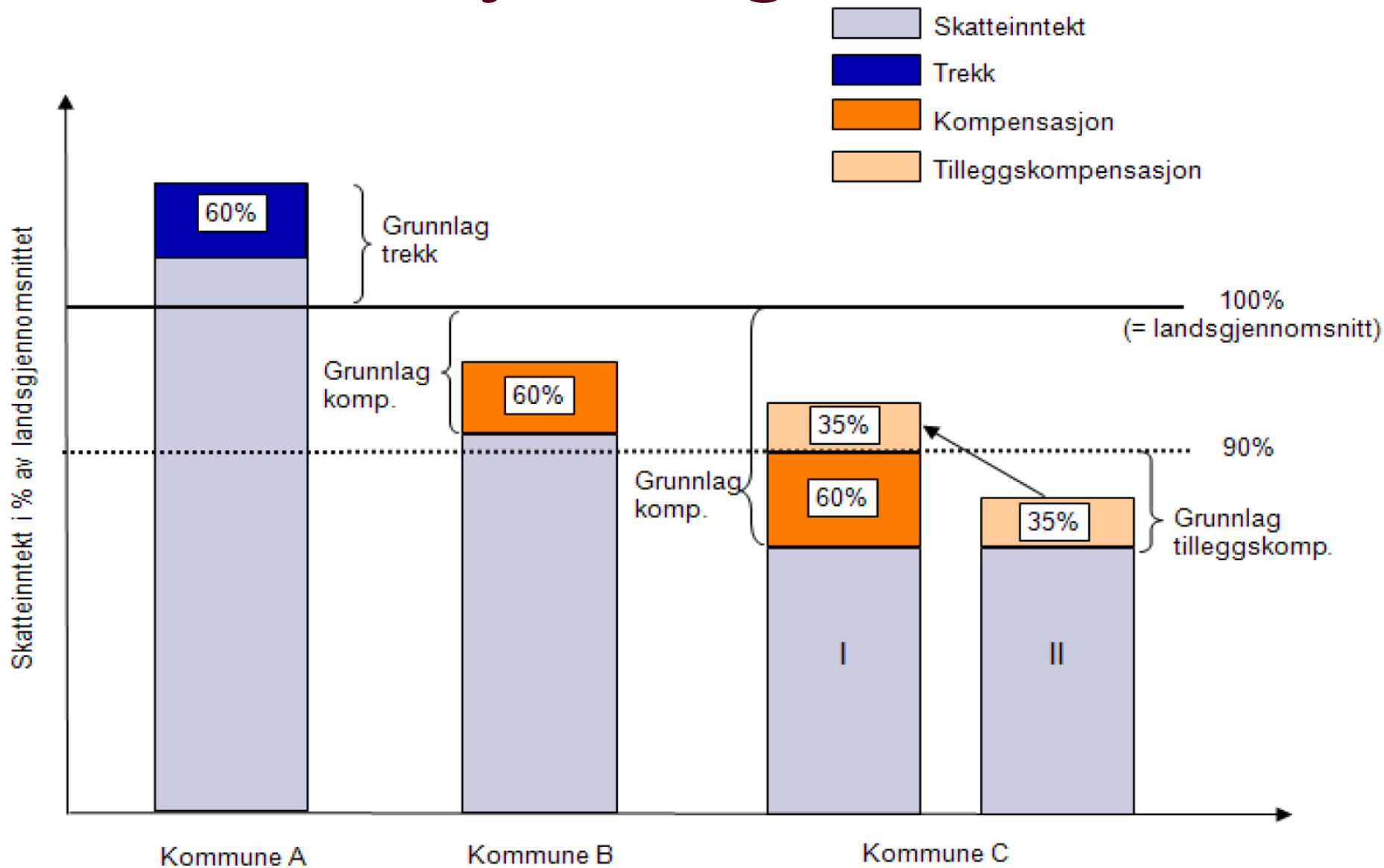
Saman utgjer dei store omfordelingar for både skatterike og –fattige kommunar.

Ingen konkrete forslag i høyringsnotatet

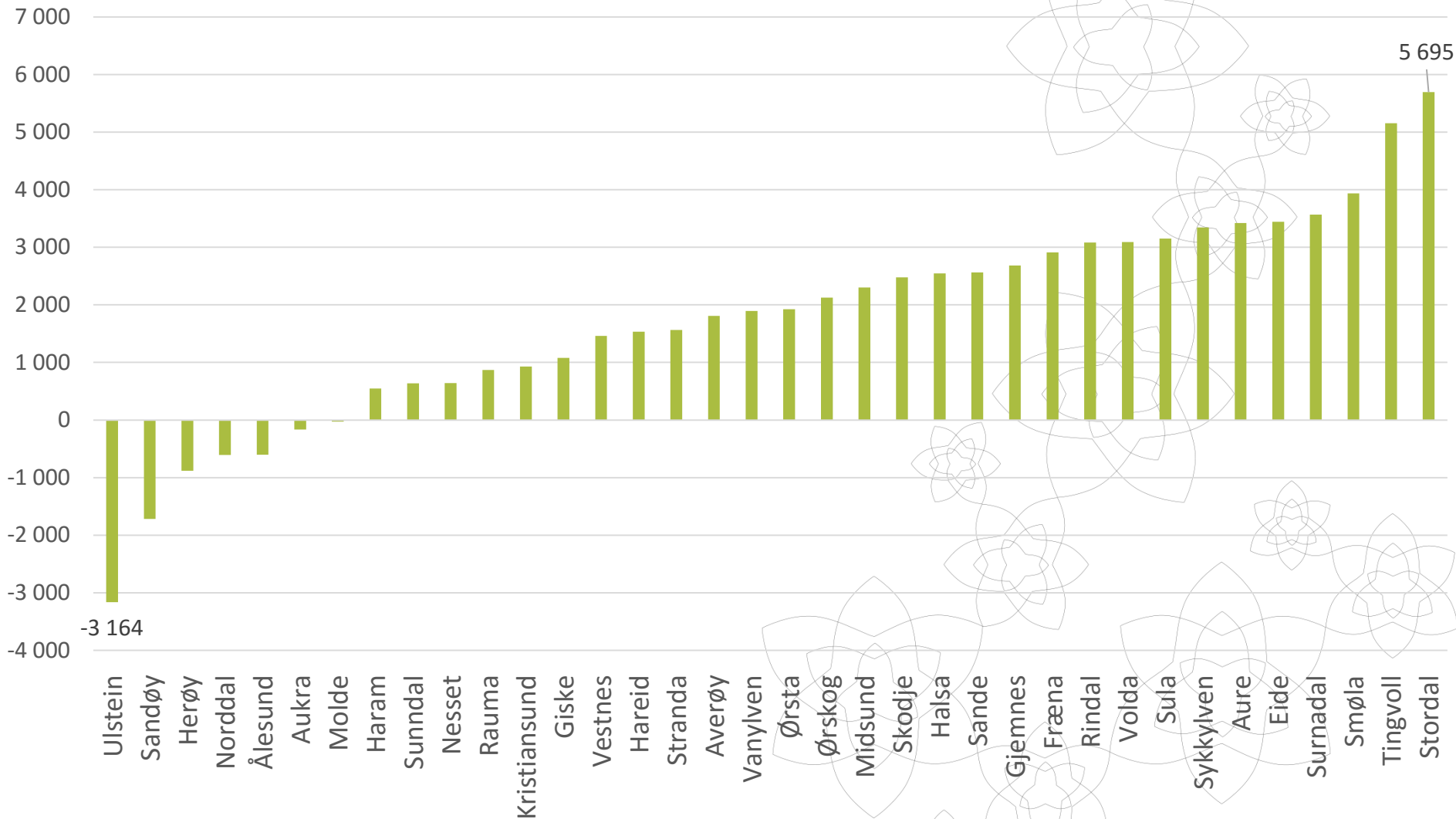

Inntektsutjamninga

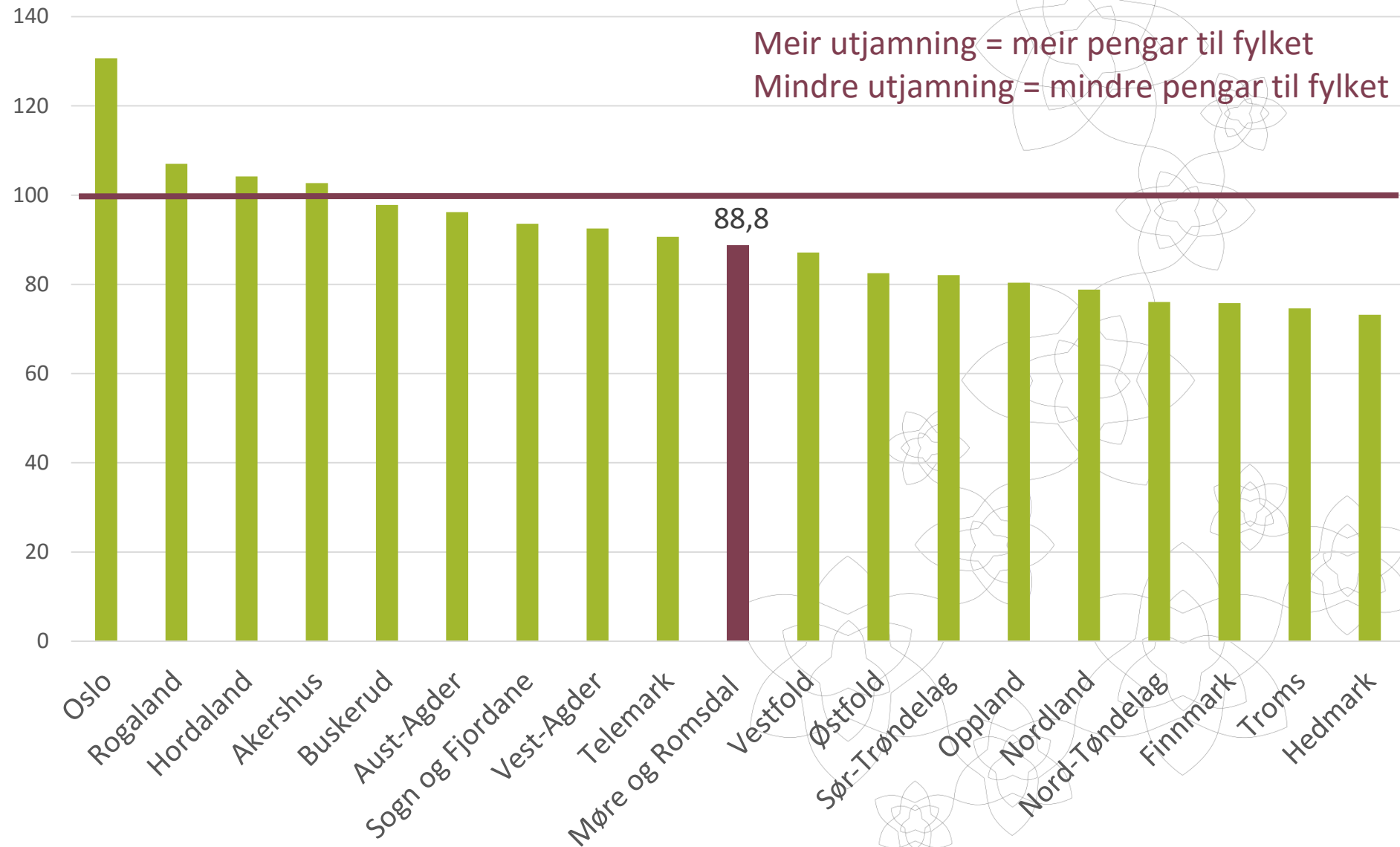
Netto inntektsutjamning i kr pr innbyggjar

Skatt i pst av landsgjennomsnittet, 2014

Meir utjamning = meir pengar til fylket
Mindre utjamning = mindre pengar til fylket

Ny selskapskatt frå 2017

- ▶ Vart innført i 2016, økonomisk virkning frå 2017
- ▶ Kommunar med vekst i lønssummen i private føretak over ein periode på fire år vil motta ein andel av den nye selskapskatten
- ▶ Tilsvarar omfordeling av om lag 3 milliardar kroner
- ▶ Skal vere omfatta av inntektsutjamninga

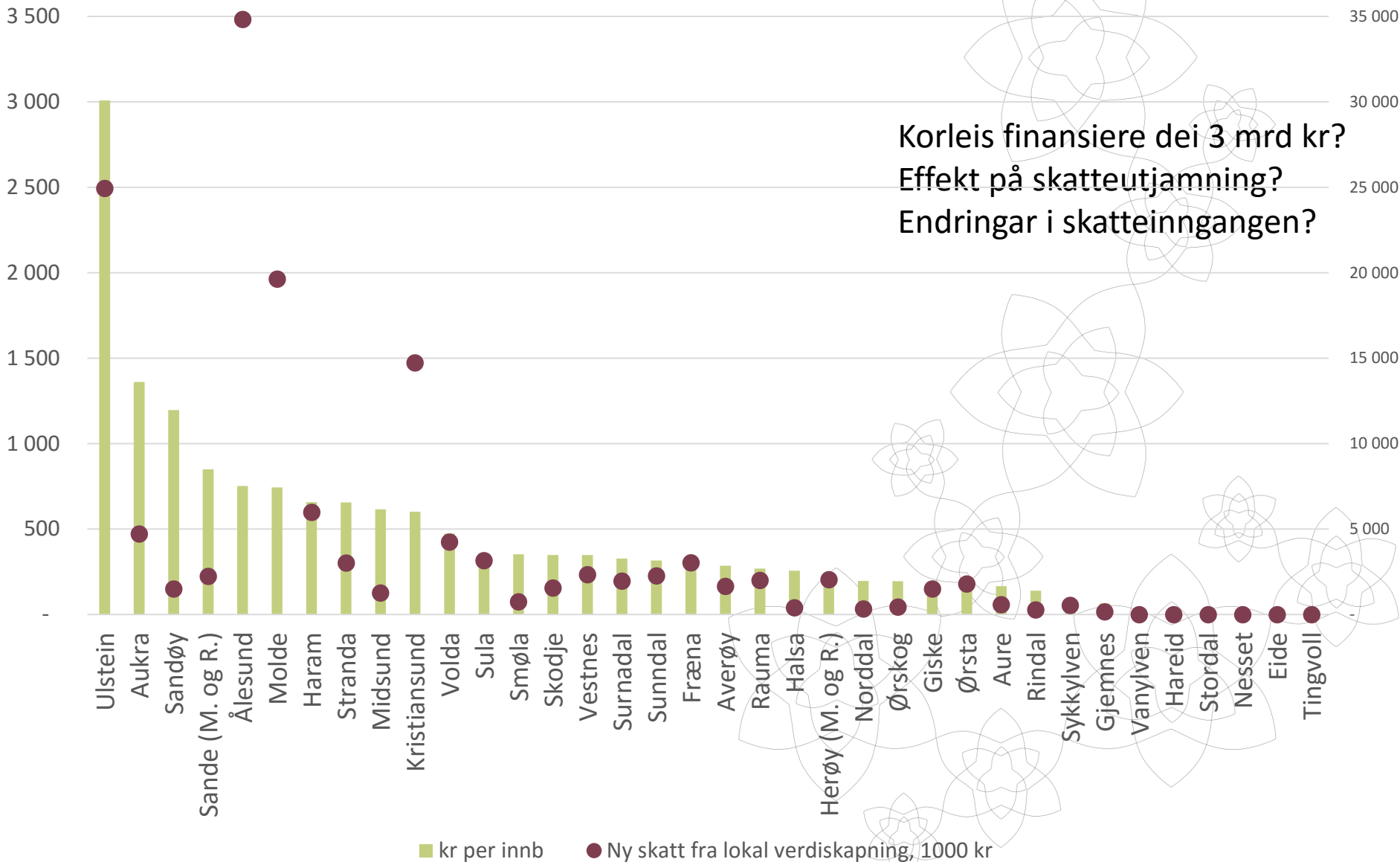
Utrekning av selskapskatt

$$\frac{\textit{Skatt år 2 + 3 + 4}}{3} - \frac{\textit{Skatt år 1 + 2 + 3}}{3} = \textit{Kommunen sin skattevekst}$$

$$\frac{\textit{Kommunen sin skattevekst}}{\textit{Skattevekst i landet}} \times 3 \textit{ milliardar kroner} = \textit{Kommunen sin selskapskatt}$$

Isolert effekt av innføring av selskappsskatt, 2011 til 2014

Korleis finansiere dei 3 mrd kr?
Effekt på skatteutjamning?
Endringar i skatteinntangen?

Føresetnader og «forstyrrende element»

- Endringar i folketal (kommune og landet)
- Endringar i alderssamensetninga
- Endringar i sosioøkonomiske kriteriar

} Krystallkula

- Kva for modellar som blir vedteken
- Vedtak om endringar i føresetnadane i høyringsnotatet

} Politikk

- Inntektsgarantiordninga

} Enklare å vinne i Lotto

- Skatteinngang
- Selskapsskatt

} Oljepris og alt anna

- Inndelingstilskottet

} Kommunereforma

*There are known knowns,
There are known unknowns,
There are unknown knowns,
And there are unknown unknowns*

- Donald Rumsfeld

Nye økonomiske gulrøtter

Stortinget oppretta ny infrastrukturpott i samband med behandlinga av statsbudsjettet i desember:

- Stortinget vedtok ein ny løyving til fylkesvegar og andre infrastrukturtiltak på 50 millionar kroner i samband med kommunereforma. Fylkeskommunen kan søke om midlar frå løyvinga, eventuelt saman med kommunane. Løyvinga gjeld for kommunar som har søkt om eller fatta vedtak om nye kommunar innan 1. juli 2016.
- Fleirtalet i komiteen bed regjeringa vurdere om løyvinga skal bli auka ytterlegare i samband med revidert nasjonalbudsjett i mai 2016.